II

(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

OTSUSED

KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

14. märts 2006,

millega kuulutatakse koondumine ühisturu ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga kokkusobivaks

(Juhtum nr COMP/M.3868 – DONG/Elsam/Energi E2)

(teatavaks tehtud numbri K(2006) 793 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2007/353/EÜ)

Komisjon võttis 14. märtsil 2006 vastavalt nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle [1] ja eriti selle artikli 8 lõikele 2 vastu otsuse ühinemist käsitlevas juhtumis. Otsuse mittekonfidentsiaalne versioon on kättesaadav juhtumi autentses keeles konkurentsi peadirektoraadi veebilehel aadressil: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. **KOKKUVÕTE**

(1) Käesolevas juhtumis käsitletakse olukorda, kus DONG omandab kontrolli ettevõtjate Elsam, Energi E2, KE ja FE üle.

(2) DONG on Taani riiklik turgu valitsev gaasiettevõtja. Elsam ja Energi E2 (edaspidi „E2") on Taani elektrienergia tootmise turgu valitsevad operaatorid, üks Lääne-Taanis (Elsam) ja teine Ida-Taanis (E2). KE ja FE on elektrienergia jaemüügiturgu valitsevad operaatorid Kopenhaageni piirkonnas.

(3) Otsuses järeldatakse, et nimetatud tehinguga piiratakse oluliselt tõhusat konkurentsi, kuna sellega tugevdatakse eelkõige turgu valitsevaid seisundeid järgmistel turgudel:

— gaasi hulgimüügitarned Taani (ja potentsiaalselt ka Rootsi) jaoks,

— gaasi hoiustamine või paindlik gaasivarustus (kas üksnes Taanis või Taanis ja Rootsis),

— suurte äriklientide ja piirkondlike detsentraliseeritud soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade gaasiga varustamine Taanis, üks või kaks turgu,

— väikeste äriklientide ja/või kodumajapidamiste gaasiga varustamine Taanis, üks või kaks turgu.

(4) Otsuses järeldatakse, et poolte kavandatud kohustused on piisavad tuvastatud konkurentsiprobleemide lahendamiseks. Hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turul tuleneb kavandatud kohustuste põhimõju Lille Torupi gaasihoidla loovutamisest, mis mõjutab soodsalt konkurentsi gaasi hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turul Taanis. Gaasi hulgimüügi ja jaemüügiturgude kohta järeldatakse otsuses, et gaasisektori vabakslaskmise programmist, mida pakkus DONG, ja gaasihoidlast loobumisest piisab nendel turgudel komisjoni tuvastatud konkurentsiprobleemide kõrvaldamiseks.

[1] ELT L 24, 29.1.2004, lk 1.

(5) Seetõttu kuulutab komisjon kõnealuse koondumise ühinemismääruse artikli 2 lõike 2 ja artikli 8 lõike 2 ning Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artikli 57 põhjal ühisturu ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga kokkusobivaks.

II. **SELETUSKIRI**

1. *POOLED*

(6) DONG on Taani riiklik turgu valitsev gaasioperaator, kes tegeleb nafta ja maagaasi uuringute, tootmise, avamerevedude ja müügiga ning maagaasi hoiustamise ja jaotamisega. Ühtlasi tegeleb ta väiksemal määral ka tuuleenergia abil elektri tootmisega ning elektri ja soojuse tarnimisega.

(7) Elsam ja Energi E2 (edaspidi „E2") on Taani elektritootmise turgu valitsevad operaatorid Lääne-Taanis (Elsam) ja teine Ida-Taanis (E2). Mõlemad tegelevad elektri tootmise ja müügiga (rahaliselt ja füüsiliselt) hulgimüügiturul ning kaugkütte soojuse tootmisega. Pärast (Ida-Taani) elektri jaemüügiettevõtja NESA omandamist 2004. aastal on ettevõtja Elsam oluliseks tegevuseks saanud elektrienergia jaemüük kodumajapidamistele ja äriklientidele. Ühelt poolt on kohalikud omavalitsused ettevõtjate Elsam ja E2 peamisteks omanikeks, teisalt on suuraktsionäärideks DONG ja Vattenfall (ettevõtjas Elsam) ning NESA ja KE (ettevõtjas E2).

(8) KE ja FE varustavad kodumajapidamisi ja ärikliente elektriga Kopenhaageni piirkonnas. Ettevõtjad kuuluvad vastavalt Kopenhaageni ja Fredriksbergi linnale.

2. *TEGEVUS JA KOONDUMINE*

(9) Otsuse selles osas kirjeldatakse kavandatud toimingut ehk koondumist, mille abil DONG omandab kontrolli ettevõtjate Elsam, E2, KE ja FE üle, välja arvatud ettevõtjate Elsam ja E2 teatavate tootmisvahendite üle, mis hakkavad kuuluma ettevõtjale Vattenfall. Varade omandamine ettevõtja Vattenfall poolt moodustab eraldi koondumise.

3. *ÕIGUSLIK JA REGULEERIV RAAMISTIK*

(10) Otsuses käsitletakse gaasi ja elektri suhtes kohaldatavat reguleerivat raamistikku.

(11) Taani maagaasi turg avati suurimate klientide jaoks konkurentsile esmakordselt 1. juulil 2000. aastal ning alates 2004. aastast on saanud kõik tarbijad endale tarnijat valida. Gaasi maismaaülekandevõrk ja ülekandevõrgu käitamine eraldati 2004. aastal täielikult muust tegevusest ning praegu on nimetatud ülekandevõrgu omanik ja käitaja Energinet.dk, Taani riigile kuuluv sõltumatu avalik-õiguslik ettevõtja. Kolmandatel isikutel on maismaaülekandevõrgule reguleeritud juurdepääs. Ettevõtjale DONG kuuluvad gaasihoidlad ja torustikud, mis ühendavad Põhjamere Taani piirkonna naftamaardlaid maismaaga Taanis. Juurdepääs nendele infrastruktuuridele omandatakse kolmandate isikute juurdepääsu üle peetavate läbirääkimisega. Kolmandate isikute juurdepääsu eeskirjade täitmise järelevalvet teostab Taani Energia Reguleerimise Amet (*Danish Energy Regulatory Authority*), energiasektori sõltumatu järelevalveorgan.

4. *ASJAOMASED TURUD*

A. MAAGAAS

1. ***Asjaomased kaubaturud***

(12) Gaasi asjaomaste kaubaturgude puhul keskenduti komisjoni turu-uuringus gaasi hoiustamise/paindliku gaasivarustuse, hulgimüügi ja tarnimise turgude määratlemisele.

Gaasi hoiustamise ja paindliku gaasivarustuse turg

(13) Otsuses on jäetud täpselt määratlemata gaasi hoiustamise ja/või muude paindliku gaasivarustuse abivahendite kaubaturud.

(14) Pooled tegid ettepaneku luua paindliku gaasivarustuse kaubaturg, mis hõlmab hoiustamist selleks ettenähtud gaasihoidlates, muudatusi tootmises, rahvusvahelist kauplemist, torujuhtmete paketti, teiste kütuste kasutamisele üleminekut, katkestatavaid lepinguid ja müügikeskusi koos tähtajatehingute turgudega.

(15) Komisjon on seisukohal, et need erinevad paindliku gaasivarustuse abivahendid võib jagada järgmisse viide rühma:

— hoiustamine selleks ettenähtud gaasihoidlates,

— tarnete katkematus või selliste tarbijate nagu näiteks tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade nõudluse muul viisil moduleerimine,

— paindlikud tarnelepingud (olenemata sellest, kas need on sõlmitud impordi, kodumaise tootmise või teiseste kodumaiste gaasitarnete kohta),

— paindlik kauplemine gaasiga müügikeskustes või kahepoolsete lepingute alusel (kas tähtajalised või sihtotstarbelised tehingud),

— torujuhtmete pakett, st hoiustamine transporditorustikes, gaasi survet torustikes selleks vastavalt suurendades või vähendades.

(16) Komisjoni turu-uuring tõestas, et ükski eespool nimetatud neljast paindliku gaasivarustuse võimalusest, mille puhul paindlikkus saavutatakse selleks otstarbeks ettenähtud gaasihoidlate abil, ei ole Taani puhul täiesti elujõuline või piisavalt välja arendatud. Komisjon arvab, et asjakohase kaubaturu küsimuse (kas paindliku gaasivarustuse või hoiustamise kaubaturg) võib jätta lahtiseks.

Gaasi hulgimüügitarnete turg

(17) Taani tehtavate gaasi hulgimüügitarnete kohta on otsuses järeldatud, et Taanis on olemas turg gaasi hulgimüügitarnete jaoks, mis hõlmab:

— kõiki müügitehinguid, olenemata sellest, kas need toimuvad GTFi kaudu, tarnelepingute või muude lepingute põhjal,

— füüsilisi või lepingulisi importijaid, [1] reimportijaid (gaasi taassisseveo puhul), tootjaid (kui on kohaldatav tulevikus) ja kauplejaid,

— teisi kauplejaid (näiteks tarneettevõtjad) või tsentraalseid soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamu (viimaseid siis, kui need võtavad üle vähemalt mõned tarnija poolt kohapeal regulaarselt osutatavad hanketeenused või kui nad kavatsevad gaasi edasi müüa),

mis rahuldavad klientide juurdepääsuvajaduse gaasi hulgimüügile Taanis.

(18) Komisjoni turu-uuringus esitati olulisi tõendeid selle kohta, et Taanis on olemas eraldi hulgimüügiturg maagaasi jaoks. DONG tunnistas oma vastuses otsuse artikli 6 lõike 1 punktile c, et „toimub gaasi müük ja kauplemine gaasiga hulgimüügi tasandil" ja vastuses märgukirjale rikkumise kohta ei vaidlustanud ta ei nimetatud fakti ega ka eespool esitatud määratlust hulgimüügi kaubaturu kohta.

(19) Kavandatud tehing mõjutab ka hulgimüüki Rootsis. Otsuses järeldatakse, et Rootsis tarbitava gaasi jaoks on olemas eraldi hulgimüügitarnete turg. See on tingitud asjaolust, et turuolukord ja hulgimüügitarnete tingimused Rootsis ja Taanis on erinevad.

[1] Selles kontekstis tähendab mõiste „füüsiline import" kõiki Taani maismaavõrku/ülekandevõrku tehtavaid tarneid. Taani gaasitootja Põhjamere mandrilava Taanile kuuluvast osast saab hakata otseselt osalema Taani hulgimüügiturul üksnes siis, kui ta tarnib gaasi Taani maismaavõrku.

Tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade maagaasiga varustamise turg

(20) Otsuses leitakse, et maagaasi tarnimine tsentraalsetele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele (st suurtele kombineeritud soojuse ja elektrienergia tootmise jaamadele) moodustab eraldi turu, sest tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade varustamine on eraldatud hulgimüügiturust. Ent tsentraalne soojus- ja elektrienergia koostootmisjaam kui elektrienergia tootja võib tulla hulgimüügiturule ostjana või müüjana ning ületada hulgimüüjatele seatud turutõkked, kui ta soovib endale saada tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade jaemüügitarnetega varustamise mõningaid segmente.

(21) Tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade varustamine erineb ka teistest jaemüügi tarneturgudest suurema paindlikkuse ja tarbimistaseme poolest; erinevate nõudlusmallide, hindade ja lepingutüüpide poolest; erineva reguleerimise poolest ning ka seetõttu, et tsentraalsed soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamad on suutelised otse hulgimüügiturul osalema.

Piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade ning suurte tööstusklientide gaasiga varustamise turg (turud)

(22) Otsuses leitakse, et piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade (st väikeste kombineeritud soojuse ja elektrienergia tootmise jaamade) ja suurte tööstusklientide gaasiga varustamine moodustab ühe või kaks erinevat kaubaturgu.

(23) Väikesed ärikliendid ei kuulu sellesse kaubaturgu, sest lisaks muule on erinevad nende hinnad, tagatised, turustus- ja jaotuskanalite hoiustamiskulud, turustruktuur, ümberlülitustariifid ja mõõtmisnõuded.

(24) Otsuses leitakse, et suurte tööstusklientide ja detsentraliseeritud soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade varustamises on teatud sarnasusi (gaasitarbimise tase, gaasilepingute liigid), kuid on ka teatud erinevusi (nõudluse regulaarsus, erinevad omandisuhted, klientide lojaalsus ja ümberlülitustariifid).

Kodumajapidamiste ja väikeettevõtete gaasiga varustamise turg (turud)

(25) Otsuses leitakse, et on olemas üks või kaks erinevat turgu arvestita klientide jaoks, st nende klientide jaoks, kelle aastane gaasitarbimine on alla 300 000 m^3. Seega võib müük kodumajapidamistele ja väikestele äriklientidele, kes tarbivad vähem kui 300 000 m^3 gaasi aastas, toimuda ühel kaubaturul või erinevatel kaubaturgudel.

(26) Taanis on nimetatud kahte liiki klientidel palju kokkulangevusi nõudluse ja tarnetingimuste osas (kõrgem gaasi hind, väiksem kalduvus tarnijaid ümber lülitada, kliendiportfelli haldamise abivahenditele esitatavad nõuded, standarditud üldpakkumised ja kaubamärgi maine, turustruktuur, hoiustamiskulud ja kõrged turutõkked). On ka terve rida olulisi erinevusi (keskmine tarbimistase, hinnad, kulud ja tagatised ning erinevad turundusstrateegiad).

(27) Konkurentsimõju hindamisel ei ole tehtud selget vahet nende kahe kliendirühma vahel, samuti on seetõttu jäetud lahtiseks küsimus, kas tarned kodumajapidamistele ja väikestele äriklientidele pärinevad sama asjaomase turu erinevatest segmentidest või kahelt erinevalt turult.

2. ***Asjaomased geograafilised turud***

Gaasi hoiustamise ja paindliku gaasivarustuse turg

(28) DONG teatas, et paindliku gaasivarustuse abivahendite asjaomane geograafiline turg on Taanist laiem ning hõlmab ka Rootsit, Põhja-Saksamaad ja Madalmaid.

(29) Turu-uuringu tulemused tõestasid aga, et hoiustamise (või paindliku gaasivarustuse) geograafiline turg ei sõltu asjaomase kaubaturu reguleerimisalast ja piirdub vaid Taaniga. Kõige olulisemad põhjused selle järelduse tegemiseks on järgmised:

— enamik paindliku gaasivarustuse abivahendeid on kättesaadavad üksnes üleriigilisel tasandil,

— piiriülene paindlik gaasivarustus on kättesaadav üksnes füüsilise hoiustamise vormis, kuid Rootsis on hoiustamisvõimsus väga väike (Rootsi sõltub peaaegu täielikult Taani gaasihoidlatest) ja Saksamaal piiravad gaasihoidlate kasutamist pikemad vahemaad ja suuremad transpordikulud; komisjoni turu-uuringus väljendati ka kahtlust, kas hoiustamine välismaal on üldse võimalik,

— pooled ise kasutavad oma Madalmaades ja Saksamaal toimuva tegevuse jaoks kohalikke hoidlaid.

(30) Rootsi hoiustamise/muude paindliku gaasivarustuse abivahendite turu kohta järeldati otsuses, et turg on kas Rootsi või Rootsi ja Taani oma.

Gaasi hulgimüügitarnete turg

(31) DONG teatas, et gaasi hulgimüügitarnete asjakohane geograafiline turg on Taanist (või Taanist ja Rootsist) laiem ning hõlmab ka vähemalt Saksamaad.

(32) Komisjoni turu-uuring andis olulisi tõendeid selle kohta, et hulgimüügitarnete turg piirdub Taaniga. Otsuses järeldatakse, et Rootsi ei kuulu selle geograafilise turu juurde, kus on Taani; ta moodustab eraldi turu, mille reguleerimisala hõlmab Rootsit või Taanit ja Rootsit, sest Rootsi hulgimüügitarned ei avalda tugevat konkurentsisurvet hulgimüügitarnetele Taanis. Samamoodi järeldati, et Saksamaa, Madalmaad ja Ühendkuningriik ei ole selle geograafilise turu osa, kuhu kuulub Taani. Põhjused on järgmised:

— kogu Taanis tarbitav gaas on Taani (avamere) gaas,

— aastatel 2003–2005 moodustas (kaubanduslik) import vähem kui 12 % Taani kogutarbimisest,

— tehingute puhul, mis üldiselt ei mõjuta gaasi hulgimüüki Taanis (st tehingud Beneluxi, Ühendkuningriigi või Emdeni müügikeskustes), näib hindade mõju Taani hulgimüügihindadele olevat ebapiisav,

— eespool nimetatud riikide hulgimüüjate turuosad nimetatud riikides on väga erinevad,

— turu-uuring tõestas, et Taani gaasitarbijate teadlikkus Saksamaa hulgimüügihindade kohta on väike ning gaasi importi peetakse Taanist hulgimüügigaasi ostmise kehvaks asendajaks,

— gaasi hulgimüüjatele, kes soovivad importida gaasi Saksamaalt Taani, tekitavad tõsiseid raskusi transpordikulud, koguselised piirangud ja administratiivtõkked.

(33) Oma vastuses otsuse artikli 6 lõike 1 punktile c esitas DONG vastuväiteid, öeldes, et Taani sisenemise/väljumise punktis Ellundis Saksamaa poolel toimuvad gaasitarned kuuluvad Taani hulgimüügituru juurde. Turu-uuringu tulemuste põhjal jäetakse otsuses lahtiseks küsimus, kas nimetatud tarned peaksid kuuluma gaasi hulgimüügi Taani turu geograafilisse reguleerimisalasse või mitte.

Maagaasi tsentraalsetele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele tarnimise turg

(34) Maagaasi tsentraalsetele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele tarnimise turg on tõenäoliselt oma reguleerimisala poolest üleriigiline ega hõlma enamat kui Taanit ja Rootsit, sest nimetatud turg ei saa olla hulgimüügituru geograafilisest reguleerimisalast laiem. Ka on naaberriikidest võimalik saada vaid osa tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade varustamiseks vajalikest tarnetest.

Piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade ning suurte tööstusklientide gaasiga varustamise turg (turud)

(35) Piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade ja suurte tööstusklientide maagaasiga varustamise turg või turud on oma reguleerimisalalt üleriigiline/üleriigilised, sest puudub otseimport. Lisaks on naaberriikide turustruktuuride vahel selged erinevused. Saksamaa, Taani, Rootsi ja Madalmaade olulised hinnaerinevused kinnitavad täiendavalt üleriigiliste turgude olemasolu.

Kodumajapidamiste ja väikeettevõtete gaasiga varustamise turg (turud)

(36) Otsuses leitakse, et ettevõtete ja kodumajapidamiste gaasiga varustamise turg (turud) Taanis ei ole suurem (suuremad) üleriigilisest turust ning et oma reguleerimisala poolest võivad need olla isegi piirkondlikud. Küsimuse, kas turg (turud) on üleriigiline (üleriigilised) või piirkondlik (piirkondlikud), võib jätta lahtiseks. Ühelt poolt vajab müük sellel turul üleriigilist müügi- ja hooldusteenistust ning kõik tarnijad, kes varustavad arvestita kliente Taanis, on pärit Taanist või nad on Taani ettevõtjad ning üleriigiliste turgude vahel on suured hinnaerinevused. Teisalt on vaid alla 1 % klientidest praeguseni otsustanud tarnijat vahetada. Piirkondlikele jaotusettevõtjatele kuuluvad veel väga suured turuosad nende vastavates piirkondades ning lõpptarbija hinnad kolmes piirkonnas on erinevad. Suured erinevused turuosades ning piirkondadevahelised hinnaerinevused osutavad tavaliselt sellele, et piirkondlikud turud ei ole integreeritud.

3. ***Järeldus maagaasi sektori asjaomaste turgude kohta***

(37) Otsuses järeldatakse, et on olemas järgmised asjaomased turud:

1. maagaasi hoiustamise Taani turg või sellele alternatiivina maagaasiga paindliku gaasivarustuse Taani turg; maagaasi hoiustamise Rootsi turg või sellele alternatiivina maagaasiga paindliku gaasivarustuse Rootsi turg (reguleerimisala poolest kas Rootsi või Rootsi ja Taani turg),

2. Taanile maagaasi müümise hulgimüügiturg (reguleerimisala poolest Taani turg); Rootsile maagaasi müümise hulgimüügi turg (reguleerimisala poolest kas Rootsi või Rootsi ja Taani turg),

3. tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade maagaasiga varustamise Taani turg; tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade maagaasiga varustamise Rootsi turg (reguleerimisala poolest kas Rootsi või Rootsi ja Taani turg),

4. suurte tööstustarbijate ja piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamad maagaasiga varustamise turg või turud (reguleerimisala poolest Taani turg),

5. väikeettevõtetest klientide ja kodumajapidamiste maagaasiga varustamise turg või turud (reguleerimisala poolest Taani või piirkondlik turg).

B. ELEKTRIENERGIA

1. ***Asjaomased kaubaturud***

Füüsilise elektrienergia tootmine ja hulgimüük; abiteenused

(38) Oluline osa Põhjamaades hulgi müüdavast või ostetavast elektrist edastatakse Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Spot ASA (edaspidi „Nord Pool") kaudu. Lisaks füüsilise elektri hulgimüügile Nord Pooli elektribörsil sõlmivad tootjad/kauplejad klientidega ka kahepoolseid füüsilise elektri hulgimüügi lepinguid.

(39) Abiteenuste otsesteks tarbijateks on tehniliste süsteemide vastutavad käitajad, kes vastutavad tasakaalu säilitamise eest elektrisüsteemi põhivõrkudes ning energiavarustuse tagamise eest avariiolukordades. Komisjoni turu-uuringus tõestati selgelt, et abiteenuseid/võrguteenuseid ei ole kerge asendada hulgimüügitasandi muu energiavarustusega. Ka võib operaatori reguleerimisvõimsuse osa aja jooksul oluliselt muutuda, ilma et sellel oleks nähtavat seost tema seisundiga elektritootmise turul.

(40) Otsuses leitakse, et siiski on mõistlik jätta lahtiseks selle turu/nende turgude täpne piiritlemine. Kahepoolsel kokkuleppel põhinevad tarned klientidele, kellel puudub otsene juurdepääs Nord Poolile, võivad moodustada või mitte moodustada eraldi kaubaturu ja sama võib öelda ka abiteenuste kohta.

Elektrienergia tuletisinstrumendid

(41) Otsuses leitakse, et elektriga seotud finantsteenuste jaoks on olemas eraldi turg; finantsturul kaubeldakse riskidega, füüsilise elektri turul aga tarbitava elektriga ning seetõttu ei ole need täielikult teineteisega asendatavad. Lahtiseks on jäetud küsimus, kas hinnavahelepingud (*Contracts for Difference*) iseseisva finantstootena kuuluvad samale või eraldi turule.

Elektrienergia jaemüük

(42) Otsuses leitakse, et on olemas eraldi turud tarbijate jaoks, kelle energiatarbimist mõõdetakse kord tunnis, ja tarbijate jaoks, kelle puhul mõõtmise nõuet ei ole. Seda erinevust kinnitas selgesõnaliselt ka turu-uuring. Need tarbijarühmad maksvad erinevat hinda, tarbivad erinevaid tooteid ja ostavad erinevatel viisidel.

2. ***Asjaomased geograafilised turud***

Füüsilise elektrienergia hulgimüük

(43) Otsuses leitakse, et ühinemise mõju konkurentsile tuleks hinnata eraldi Nord Pooli Ida-Taani ja Lääne-Taani hinnapiirkonnas või siis ühiselt nendes kahes piirkonnas ja Rootsis, sest poolte tegevus Põhjamaades piirdub peaaegu eranditult Taaniga. Kui koondumine ei avalda konkurentsile negatiivset mõju sellise piirkondade kombinatsiooni puhul, ei saa sellel olla negatiivset mõju ka mis tahes laiemale hinnapiirkonnale.

(44) Kõik muud elektri hulgimüügituruga seotud geograafilise turu määratlemise küsimused on käesoleva tehingu puhul jäetud lahtiseks.

Abiteenused

(45) Otsuses järeldatakse, et abiteenused on oma reguleerimisala poolest üleriigilised, sest need sõltuvad vahetust ja usaldusväärsest kättesaadavusest teatud hinnapiirkonnas ning ka sellest, kas võrkudevahelistes ühendustes esineb ummistusi.

Elektrienergia tuletisinstrumendid

(46) *Elektrienergia tuletisinstrumentide* kohta leitakse otsuses, et nende turg peaks hõlmama vähemalt kõiki Põhjamaid, sest kauplemine elektrienergia tuletisinstrumentidega toimub ju elektribörsil Nord Pool, samal ajal kui hinnavahelepingud võiksid moodustada üksnes erihinnapiirkonna, sest nende toodetega kauplevad peamiselt hulgitarnijad ja antud konkreetse hinnapiirkonna tarbijad.

Elektrienergia jaemüük

(47) Otsuses leitakse, et elektri jaemüügiturgudel on arvestiga klientide turg üleriigiline, arvestita klientide turg aga üleriigiline-piirkondlik. Välismaistel tarneettevõtjatel ei ole võimalik otse turule pääseda ja arvestita tarbijad on jäänud põhiliselt oma kohalike universaalteenuse osutamise kohustust omavate tarnijate juurde.

3. ***Järeldus asjaomaste elektriturgude kohta***

(48) Eespool öeldu põhjal määratletakse otsuses järgmised elektriturud:

1. elektri hulgimüügiturg (jagatud vastavalt Ida-Taani ja Lääne-Taani turuks või laiem),

2. võimalik kahepoolsetel lepingutel põhinev hulgimüügiturg tarbijate jaoks, kellel puudub juurdepääs Nord Poolile (jagatud vastavalt Ida-Taani ja Lääne-Taani turuks),

3. võimalik abiteenuste turg (jagatud vastavalt Ida-Taani ja Lääne-Taani turuks),

4. elektrienergia tuletisinstrumentide turg (hõlmab Nord Pooli piirkonda, välja arvatud hinnavahelepingud),

5. võimalik hinnavahelepingute turg (jagatud vastavalt Ida-Taani ja Lääne-Taani turuks),

6. elektrimüügiturg arvestiga (äri)klientide jaoks (Taani üleriigiline turg),

7. elektrimüügiturg arvestita (põhiliselt kodumajapidamised) klientide jaoks (Taani üleriigiline või Taani piirkondlik turg).

C. MUUD TURUD

(49) Kavandatud koondumine mõjutab mitmeid teisi turgusid, kuid nende väikesed turuosade ja geograafilised kattuvused ei mõjuta negatiivselt konkurentsi: kaugküte (kohalik), lendtuha tootmine (piirkondlik reguleerimisala on jäetud lahtiseks) ja süsinikdioksiidiga kauplemine (tõenäoliselt ELi ulatuses).

5. *KONKURENTSIMÕJU HINDAMINE*

EELMÄRKUS VÄHEMUSOSALUSE KOHTA

(50) Otsuses uuriti ettevõtja DONG väidet ühinevate poolte omavahelise ning ühinevate poolte ja kolmandate poolte vaheliste ühinemiseelsete ühenduste mõju kohta ning leiti, et sellest mõjust saadav kasu ei korva mingil juhul ühinemise negatiivset mõju.

A. MAAGAAS

1. ***Gaasi hoiustamise ja paindliku gaasivarustuse turg***

(51) Kõnealuse juhtumi puhul läbi viidud turu-uuringu põhjal on komisjon järeldanud, et praegu on ettevõtjal DONG valitsev seisund hoiustamise/paindliku gaasivarustuse Taani turul.

(52) Otsuses leitakse, et kuna juurdepääs hoiustamisele/paindlikule gaasivarustusele on vajalik täiendus muudele gaasiga seotud tegevustele, tuleb hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turgu pidada külgnevaks teiste gaasiturgudega. Kuigi ettevõtjas DONG vastutavad gaasi hoiustamise ja gaasiga kauplemise eest kaks erinevat juriidilist isikut, leidis komisjon, et mõlemaid nimetatud tegevusi ühendab ettevõtja DONG grupi eesmärk suurendada rentaablust ning ta lähtus sellest ka hoiustamise/paindliku gaasivarustuse Taani turule avaldatava mõju analüüsimisel.

(53) Seetõttu leitakse otsuses, et ettevõtjate E2 ja Elsam kui Taani kahe põhilise sõltumatu paindliku gaasivarustuse allika omandamine annab ettevõtjale DONG suutlikkuse ja ajendi vähendada hoiustamisvajadusi, sest paindliku gaasivarustuse loomiseks saab ta kasutada enda gaasihoidlate asemel ettevõtjate E2 ja Elsam gaasihoidlaid. Samaaegselt vähenevad aga konkureerivate gaasitarnijate paindlikkuse loomise võimalused. Sellest tulenevalt, samuti Taani hoiustamistariifide kohaldamisviisi tõttu, suurenevad muude gaasitarnijate hoiustamiskulud ning seetõttu väheneb nende suutlikkus ettevõtjale DONG konkurentsi pakkuda.

(54) Seepärast tehakse otsuses järeldus, et kõnealune tehing takistab oluliselt tõhusat konkurentsi Taani potentsiaalsel hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turul eriti seetõttu, et tugevdab ettevõtja DONG valitsevat seisundit nimetatud turgudel.

(55) Hoiustamise/paindliku gaasivarustuse Rootsi turu kohta järeldatakse otsuses, et Taanis tuvastatud võimalik kahju võib põhimõtteliselt laiendada ka Rootsile, kuid et üksikasjalik hinnang Rootsi turu eripära kohta ei ole vajalik, sest tehingule antav üldhinnang sellest ei sõltu.

2. *Gaasi hulgimüügitarnete turg*

(56) Uurimise käigus selgus, et komisjonil ja ettevõtjal DONG on eriarvamus gaasi hulgimüügitarnete analüüsimise tähtsuse kohta pärast […] (*) aastat. DONG seadis kahtluse alla vajaduse vaadata kaugemale kui […] * aastat. Komisjoni arvamuse kohaselt on gaasituru jaoks olulised pikaajalised investeeringud infrastruktuuri ja pikaajalised tarnelepingud, mistõttu […] * aastast kaugemale ulatuv analüüs on õigustatud. Otsuses siiski järeldatakse, et isegi juhul, kui puudub hinnang turuolukorrale pärast […] * aastat, piirab ühinemine ikkagi oluliselt konkurentsi Taani hulgimüügitarnete puhul, sest kaob BGI projekti piirav mõju, samuti seetõttu, et alates 2008. aastast mõjutavad konkurentide turuletuleku otsuseid ettevõtjatega Elsam ja E2 peetavad läbirääkimised tarnelepingute üle.

(*) Ärisaladus.

(57) Arvestades, et ettevõtja DONG turuosa oli 2004. aastal [80–90 %] *, järeldatakse otsuses, et ettevõtjal on Taanis gaasi hulgimüügitarnete turul valitsev seisund. ([1]) Seoses ettevõtja DONG turgu valitseva seisundiga analüüsis komisjon võimalikke konkurentsipiiranguid, mis tuleneksid viiest järgmisest allikast:

— Taani avamerepiirkonna operaatorid,

— import Saksamaalt lõunapoolt DEUDANi torustikku,

— gaasi taassissevedu Ellundis,

— likviidne Taani hulgimüügiturg ja

— täiendav torustikumaht või muud impordi hõlbustamise vahendid.

(58) Otsuses järeldatakse, et nimetatud konkurentsipiirangud on ettevõtja DONG turuseisundile lühiajaliste tõhusate piirangute loomiseks liiga nõrgad või mitte piisavalt kindlad.

(59) Seejärel uuritakse otsuses ka seda, kas nimetatud tehing tugevdab ettevõtja DONG turgu valitsevat seisundit tegeliku ja/või võimaliku konkurentsi kõrvaldamise kaudu. Seoses ettevõtjate E2 ja Elsam ärihuviga aktiivse osalemise vastu Taani gaasi hulgimüügiturul vaidleb DONG vastu sellele, nagu oleksid ettevõtjad E2 ja Elsam võimalikud konkurendid ja väidab, et need ei ole tema jaoks kõige olulisemad konkurentsipiirajad.

(60) Komisjoni arvates piisab sellest, et ettevõtjad E2 ja Elsam loovad olulisi konkurentsipiiranguid (mis ei ole tingimata kõige olulisemad), mille kõrvaldamine tekitaks konkurentsiprobleeme.

(61) Komisjoni uurimises ja otsuses järeldatakse, et kavandatud koondumise tõttu kaob ettevõtja DONG jaoks ettevõtja E2 tegelik konkurents ja ettevõtja Elsam usaldusväärne potentsiaalne konkurents. Komisjoni viie potentsiaalse konkurentsipiirangu analüüs, millele osutati punktis 57, seda järeldust ei muuda. Ka järeldatakse otsuses, et see, et Vattenfall omandab väikese osa ettevõtjate E2 ja Elsam gaasiküttega elektrijõujaamadest, ei tasakaalusta piisavalt ettevõtjate E2 ja Elsam konkurentsisurve kaotust, mis on tekkinud nimetatud ettevõtjate integreerimisest ettevõtja DONG kontserni.

([1]) 2005. aasta esimesel poolel kuulub talle eeldatavasti [80–90 %] * turust.

(62) Otsuses järeldatakse, et lisaks nendele horisontaalsetele mõjudele takistab tehing tarbijate juurdepääsu turule ning ettevõtja DONG vertikaalne integratsioon ettevõtjatega E2 ning Elsam, mis moodustab umbes [20–30 %] * Taani kogutarbimisest, halvendab oluliselt tõhusat konkurentsi. Seega muutub ettevõtja DONG konkurentidel, niihästi hulgitarnijatel kui lõpptarbijate varustajatel, Taani gaasiturule pääsemine raskemaks ning turule juurdepääsu piiravad turutõkked suurenevad.

(63) Pooled on kinnitanud, et käesoleva ajani on kolmandad pooled olnud ettevõtja Elsam tarnete allikaks üksnes piiratud ulatuses, sest Elsam on sõlminud vaid mõned üksikud vahetus- ja lühiaegsed ostulepingud. Komisjon arvab siiski, et ettevõtja DONG konkurentide tarned ettevõtjale Elsam oleksid olnud ettevõtja DONG tegevusele vähemalt potentsiaalseks piiranguks.

(64) Otsuses järeldatakse, et kuigi turule juurdepääsu takistamine piirdus ettevõtja E2 nõudluse kõrvaldamisega, tugevdab kõnealune piiramine oluliselt ettevõtja DONG valitsevat seisundit Taani hulgimüügiturul, sest sellega luuakse täiendavaid tõkkeid, mis ei lase kolmandatel pooltel nendel turgudel ulatuslikumalt osaleda. Seda seetõttu, et praeguse ajani tekkis Taani jaoks peaaegu kogu sõltumatu (vabaturg) kolmanda poole nõudlus ettevõtja E2 kaudu. Kavandatud ühinemine muudab raskemaks Taani hulgimüügiturule pääsemise, sest kaob äriühing, mis ostis hulgimüügiturult olulistes kogustes maagaasi, et seda ise kasutada või teistele kasutajatele edasi müüa.

(65) Otsuses järeldatakse, et kavandatud koondumine kaotab ettevõtja DONG jaoks olulised konkurentsipiirangud Taani gaasi hulgimüügiturul. Kuna ettevõtja DONG valitsev seisund sellel turul on kindlustatud, takistab kavandatud tehing tõenäoliselt oluliselt tõhusat konkurentsi ja tugevdab just seeläbi ettevõtja DONG valitsevat seisundit.

(66) Ettevõtja DONG positsioon gaasi hulgimüügitarnete Rootsi turul on samuti väga tugev. [1] Otsuses jäetakse lahtiseks küsimus, kas ettevõtjal DONG on Rootsi ja Taani-Rootsi hulgimüügitarnete turul ainuvalitsev seisund või on tegemist turu ühise valitsemisega, sest ükskõik millisele nimetatud turule avalduv kahjulik mõju tuleneb antud tehingu kahjulikust mõjust Taani hulgimüügiturule.

3. *Tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade gaasiga varustamise turg*

(67) Otsuses leitakse, et Taanis ja Rootsis ei saa tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade maagaasiga varustamise turgudel juhtuda seda, et tarbija- või tootmissisendi turg suletakse, sest a) vähemalt kuni 2009. aastani ei tekitata ühelegi tsentraalse soojus- ja elektrienergia koostootmisjaama kliendile Rootsi või Taani turul kahju tsentraalse soojus- ja elektrienergia koostootmisjaama gaasiga varustamise tõttu ja b) pärast 2009. aastat on tsentraalsed soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamad kaitstud siis, kui hulgimüügituru toimimist tugevdatakse poolte kavandatud gaasisektori vabakslaskmise programmiga.

(68) Võimaliku konkurentsi kohta järeldatakse otsuses, et ettevõtjate E2 ja/või Elsam tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade pääsemine varustamise turule ei ole tõenäoline, sest ilmselt ei soovi teised tsentraalsed soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamad rahuldada oma gaasivajadust oma otseste konkurentide tarnete abil.

(69) Seetõttu järeldatakse otsuses, et koondumine ei halvenda oluliselt tõhusat konkurentsi tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade varustamise turul ei Taanis ega Rootsis.

4. *Kodumajapidamiste ja väikeettevõtete gaasiga varustamise turg (turud)*

(70) Otsuses leitakse, et ettevõtjal DONG on siin turgu valitsev seisund, mis säilib ka prognoositavas tulevikus ning 2004. aastal moodustas tema turuosa [60-70 %] * – nimetatud aasta oli viimane, millest on turuosa kohta usaldusväärseid andmeid. Ei ole mingit põhjust uskuda, et ettevõtja DONG turuosa langeks prognoositavas tulevikus alla 50 %.

(71) Ettevõtjal DONG on ka valitsev turuseisund hulgimüügi, hoiustamise, avamerel gaasi tootmise ja imporditorustike turul, mis toetab ka edaspidi tema juhtivat rolli suurte äriklientide ja piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade tarnete turul/turgudel, sest gaasihoidlad ja juurdepääs gaasile on nende tarbijarühmade varustamisel olulised konkurentsitegurid.

(72) Ka ei saa ettevõtja DONG konkurendid ohustada tema turgu valitsevat seisundit seetõttu, et HNG/MN ja Statoil Gazelle on väikesed ettevõtjad, HNG/MN on finantsalaselt nõrk konkurent ning ettevõtjate DONG ja HNG/MN vahel on tugevad sidemed.

(73) Suurtele äriklientidele ja piirkondlikele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele müügi turul (turgudel) on nii ettevõtjal E.ON kui ka ettevõtjal Shell Taanis väga tagasihoidlik turuosa ja on tõenäoline, et piirkondlikud soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamad ja E.ON keskenduvad Põhjamaades oma tegevuses Rootsi turule.

[1] Vähemalt [45–55 %] * ettevõtja DONG 2005. aasta müügistrateegia kohaselt ja [70–80 %] * 2003. aastal Rootsi Konkurentsiameti hiljutise otsuse (556/2004) kohaselt.

(74) Otsuses on esitatud ka muid tõendeid ettevõtja DONG ühinemiseelse turgu valitseva seisundi kindlustatuse kohta: teiste kütuste kasutamisele ülemineku tariifid on ettevõtjal DONG oluliselt madalamad kui teistel suurtel turul osalejatel; ettevõtjal DONG on kõige soodsam seisund kahe erineva kütuseliigi toodete pakkumisel ning ta on suutnud luua head suhted mitmete piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadega.

(75) Otsuses leitakse, et kavandatud tegevus tugevdab ettevõtja DONG turgu valitsevat seisundit, sest muudab turule pääsemise raskemaks ja kaotab võimaliku konkurentsi.

(76) Kavandatud tehing raskendab turuletulekut ka seetõttu, et see muudab gaasitarnete kriitilise suuruse säilitamise teiste turul tegutsejate jaoks raskemaks, sest Taani turult kõrvaldatakse umbes 20 % gaasi kogutarbimisest. Lisaks tugevdab ühinemine veelgi ettevõtja DONG juba niigi soodustatud juurdepääsu piirkondlikele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele. Ühinemine suurendab ka gaasihoidlate sisendite turgudele juurdepääsu piiramise ohtu või suurendab konkurentide hoiustamiskulusid, mis omakorda raskendab turuletulekut. Ka muudab koondumine tõenäoliselt raskemaks hulgimüügiturgudele pääsemise, muutes sellega ettevõtja DONG konkurentidele raskemaks konkurentsivõimeliste tarneallikate leidmise. Ka pärast ühinemist säilitab DONG eelisseisundi kahe erineva kütuseliigi toodete pakkumise alal, mistõttu konkurentidel on raske ettevõtja DONG pakkumistega sammu pidada.

(77) Lisaks tugevdab kavandatud tehing ettevõtja DONG turgu valitsevat seisundit ka seeläbi, et sellega kõrvaldatakse võimalikud konkurendid ettevõtjad E2, Elsam, NESA ja KE.

(78) Nii ettevõtjal E2 kui ka ettevõtjal Elsam on konkurentsivõimelise hinnaga juurdepääs suurtele maagaasi kogustele. Neil on ka juurdepääs gaasihoidlatele ja paindliku gaasivarustuse tagamise vahenditele. Lisaks on neil ka vajalik energia kaubamärk. Valdav enamus komisjoni turu-uuringule vastanutest on märkinud, et Elsam ja E2 võiksid neile müüa täiendavaid gaasikoguseid. Komisjon on leidnud kindlaid tõendeid ka selle kohta, et ettevõtjal E2 on sellised turuletuleku võimalused ja kavatsused olemas, sest 2003. ja 2004. aastal on viimane juba teinud pakkumisi piirkondlikele hulgimüügi tarneettevõtjatele Rootsis ja Taanis.

(79) Ettevõtjatel NESA ja KE on tugev energia kaubamärk, nad on võimelised saavutama koostoimet kulude alal ning tarbijate suuremat lojaalsust, müües neile kahte kütust. Neil on juurdepääs tööstustarbijatele. Ka DONG ja Statoil Gazelle peavad ettevõtjaid KE, Elsam ja Energi E2 võimalikeks konkurentideks Taani gaasiturul.

(80) Seetõttu järeldatakse otsuses, et kavandatud tehing takistaks oluliselt tõhusat konkurentsi, eriti seetõttu, et suurte äriklientide ja piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade maagaasiga varustamise turul (turgudel) luuakse või tugevdatakse sellega turgu valitsevat seisundit.

5. *Kodumajapidamiste ja väikeettevõtete gaasiga varustamise turg (turud)*

(81) Otsuses leitakse, et ettevõtjal DONG on turgu valitsev seisund kahes piirkonnas, kus ta turuosa ületab [90–100 %] *, ning et seda valitsevat seisundit tugevdavad kõrged turutõkked, ettevõtja DONG kontroll gaasihoidlate üle ja juurdepääs avamerel toodetavale gaasile ning tema valitsev seisund hulgimüügiturul.

(82) Üleriigilise turu kohta koostatud alternatiivse hinnangu kohaselt jagavad DONG ja HNG/MN turgu valitsevat seisundit, kusjuures neile kuuluvad turuosad on vastavalt [25–35 %] * ja [55–65 %] *. Nende ettevõtjate vahel on tugevad sidemed. Turg on väga läbipaistev ja seetõttu on väga kerge avastada kõrvalekaldeid oligopoolsusest. Toode on väga homogeenne ja see lihtsustab vaikivat kooskõlastamist. Tarbijad on väga lojaalsed, mistõttu turutõkked on väga kõrged. Lisaks on olemas tõhusad mehhanismid oligopoolsusest kõrvalekaldumise kompenseerimiseks ja suur ühine huvi säilitada praegune olukord.

(83) Otsuses leitakse, et turuletuleku raskemaks muutumine ja teatud määral ka võimaliku konkurentsi kadumine tugevdavad ettevõtja DONG turgu valitsevat seisundit.

(84) Koondumine muudab turuletuleku raskemaks, sest suurenevad hoiustamiskulud, raskem on saavutada vajalikku suurust ning jõuda majandustegevuse sellise jaotuse ja ulatuseni, mis muudaks turuletuleku majanduslikult elujõuliseks. Lisaks kõrvaldatakse selle tehinguga erinevatelt turgudelt suuremaid tarbijaid, kelle paindlikkus oleks aidanud tasakaalustada kodumajapidamiste ja väikeste äriklientide paindlikkusenõudeid. Taani gaasi hulgimüügituru likviidsuse tõenäoline vähendamine suurendab ettevõtja DONG võimalusi piirata konkurentide juurdepääsu gaasi hulgimüügile.

(85) Koondumine kaotab Suur-Kopenhaageni piirkonna elektri-jaemüüjate ettevõtjate KE ja NESA vahelise võimaliku konkurentsi. Neil on juba olemas oma müügikontorid, suur müügipersonal, infotehnoloogiline varustus ning toimiv faktuurarvutussüsteem. Neil on suured kliendiportfellid, mille koostamisel võib seada eesmärgiks gaasi jaemüügiturule pääsemise. Mõlema ettevõtja kaubamärk on tugev üleriigilisel, eriti aga piirkondlikul tasandil. Seega ei tule ettevõtjal NESA ja KE ületada neid kõrgeid turutõkkeid, mida enamikul teistel turule pääseda soovijatel ületada tuleks. […] *.

(86) Teisalt soovivad paljud ettevõtja KE kliendid kasutada toiduvalmistamiseks linna gaasi ning soojavarustuseks kaugkütet. Tuleb arvestada ka seda, et põhiosa ettevõtjate NESA ja KE elektritarbijatest oleks saanud ära kasutada üksnes konkureerimisel ettevõtjaga HNG/MN, sest viimase gaasijaotuspiirkonnad kattuvad geograafiliselt ettevõtjate NESA ja KE omadega, kuid ei kattu ettevõtja DONG omadega.

(87) Otsuses tunnistatakse, et muud elektrit tarnivad ettevõtjad võivad pääseda väikeste äriklientide ja kodumajapidamiste gaasiga varustamise turule, kuid samas järeldatakse, et ettevõtjatel KE ja NESA on eriseisund gaasile juurdepääsu osas, mida teistel elektrit tarnivatel ettevõtjatel oleks raske dubleerida.

(88) Seetõttu järeldatakse otsuses, et eriti just turgu valitseva seisundi tugevdamise tõttu tõkestab kavandatud ühinemine oluliselt konkurentsi väikeste äriklientide ja kodumajapidamiste gaasiga varustamise turul või turgudel, olenemata sellest, kas see turg/need turud on määratletud üleriigilise/üleriigiliste või piirkondliku/piirkondlike turuna/turgudena.

6. *Järeldus maagaasi turgude hindamise kohta enne teatatud koondumist käsitlevate muudatuste tegemist*

(89) Otsuses järeldatakse, et nimetatud tehinguga piiratakse oluliselt tõhusat konkurentsi, eriti seetõttu, et sellega tugevdatakse turgu valitsevat seisundit järgmistel kaubaturgudel:

— Taani (ja võimalik, et ka Rootsi) varustamine hulgimüügigaasiga,

— gaasi hoiustamine või paindlik gaasivarustus (kas üksnes Taani või ka Rootsi jaoks),

— gaasitarned suurtele äriklientidele ja piirkondlikele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele ühel või kahel turul Taanis,

— gaasitarned väikestele äriklientidele ja/või kodumajapidamistele ühel või kahel turul Taanis.

B. ELEKTRIENERGIA

(90) Otsuses leitakse, et koondumine ei tekita konkurentsiprobleeme ühelgi elektriturul.

1. *Elektrienergia hulgimüük*

(91) Otsuses leitakse, et tõenäoliselt säilitavad Elsam ja E2 valitseva seisundi oma vastava Nord Pooli piirkonna elektri hulgimüügiturul siis, kui need piirkonnad on eristatud teistest Nord Pooli piirkondadest, sest tuulegeneraatorite ja piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade kasutamisest tulenevad piirkondlikud reaalsed piirangud on väikesed.

(92) Kavandatud tehingu horisontaalsest mõjust palju suurem mõju on tõenäoliselt turuosa kaotusel, mis tekkis sellest, et Vattenfall seostas piirkonna turgu valitsevatele operaatoritele elujõulist konkurentsi pakkuvate elektrijõujaamade loovutamise ettevõtjale Vattenfall nii Ida- kui Lääne-Taanis tingimustega, mis vähendavad oluliselt nende turuosa. Ka järeldatakse otsuses, et ettevõtjate Elsam ja E2 kavatsust teineteise turule pääseda ei ole suudetud tõestada ning et DONG on keeldunud tulemast elektritootmise turule gaasiküttega elektrijõujaama kaudu. Seetõttu järeldatakse otsuses, et ettevõtja Vattenfall turuletuleku kindlam ja vahetu positiivne mõju ületab oluliselt mis tahes võimalikke horisontaalseid mõjusid.

(93) Vertikaalsete mõjude kohta arvati otsuses, et on ebatõenäoline, et DONG võiks pärast ühinemist tõsta konkurentide kulusid (gaas kütusena). Mudelsimulatsioon kinnitas, et toodangu märkimisväärseks vähenemiseks peaks gaasi hind väga oluliselt tõusma. Ühinemisega seotud vertikaalsetel mõjudel põhinev hinnatõus ei ole reaalne konkurentsipiirangute tõttu, mis hoolimata ettevõtja DONG turgu valitsevast seisundist mõjutaksid teda ka pärast ühinemist. Seda järeldust kinnitavad ettevõtja DONG pakutud abinõud, millega pärast ühinemist suurendatakse alternatiivsete gaasiallikate kättesaadavust piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade jaoks. Kuigi ühinemisel tekkinud üksus võib pärast ühinemist tahta tõsta piirkondlikele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele tarnitava gaasi hinda, on ebatõenäoline, et see võimaldaks tõsta elektri hinda seetõttu, et elektrijõujaamade loovutamise tõttu ettevõtjale Vattenfall suureneb konkurents nii Taani ida- kui läänеosas.

(94) Ka ei ole tõenäoline, et DONG oleks tulevikus suuteline avaldama otsest mõju piirkondlikele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele, sest Elsam võttis endale 2004. aastal Taani Konkurentsiameti ees ettevõtja NESA omandamisel kohustuse, et nii Elsam kui NESA loobuvad kõikidest oma aktsiatest piirkondlikes gaasiküttega soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamades.

(95) Ka uuriti ühinemise mõju muidu soodsale Ida-Taanit ja Lääne-Taanit ühendavale Suur-Beldi võrkudevahelisele ühendusele, mille rakendumist oodatakse 2010. aastal. Järeldati, et ühinemisega kaasnevad võrkudevahelise ühenduse piirangud, suurusega ligikaudu 600 MW, on igal juhul väiksemad piirangutest, mis mõlemas piirkonnas ettevõtja Vattenfall turuletulekuga tekkisid. Seda on kinnitanud ka mudelsimulatsioon.

(96) Eeldades, et hulgimüügiklientide jaoks, kellel puudub otsene juurdepääs Nord Pooli hulgimüügiturule, on olemas eraldi turg, võib kavandatud ühinemise horisontaalsete ja vertikaalsete mõjude kohta käivaid kaalutlusi ja uurimistulemusi kohaldada ka kahepoolsetele hulgimüügilepingutele, millega müüakse tarbijatele elektrit nii Ida-Taanis kui ka Lääne-Taanis.

(97) Laiemas Nord Pooli kontekstis on poolte turuosad väiksemad kui 10 % üksnes Rootsit ja mõlemat Taani osa hõlmaval turul.

2. ***Abiteenused***

(98) Otsuses leitakse, et enne ühinemist oli ettevõtjatel Elsam ja E2 oma vastavates piirkondades väike konkurents, pärast ühinemist tuleb ettevõtjal DONG aga kõikides piirkondades konkureerida tugeva vastase ettevõtjaga Vattenfall. Seetõttu ei tekita ühinemine Ida-Taani ega Lääne-Taani abiteenuste turul konkurentsiprobleeme.

3. ***Elektrienergia tuletisinstrumendid***

(99) Põhjamaade *elektrienergia tuletisinstrumentidega* kauplemise turul on ühinevate poolte ühine turuosa väiksem kui 10 %. See väike turuosa hajutab kõik selle turuga seotud mured.

(100) Ida-Taani ja Lääne-Taani hinnavahelepingute võimalikel piirkondlikel turgudel on E2 ja Elsam oma piirkonna kõige suuremad hinnavahelepingute müüjad. Ometi on oodata, et tootmisvarade loovutamine ettevõtjale Vattenfall muudab viimase hinnavahelepingute peamiseks müüjaks nii Lääne-Taanis kui ka Ida-Taanis.

4. ***Elektrienergia jaemüük äriklientidele***

(101) Otsuses leitakse, et arvestiga klientide elektriga varustamise Taani turul on suur konkurents. Ühinemisel tekkiva üksuse ühine turuosa saab olema [20–30 %] *. Pärast ühinemist saavutab ühinemisel tekkiv üksus peaaegu võrdse seisundi senise olulisima turul osaleja ettevõtjaga EnergiDanmark. Lisaks on terve rida teisi konkurente kaalunud elujõulisi alternatiive klientide leidmiseks.

5. ***Elektrienergia jaemüük väikestele standardkoormusel tarbijatele***

(102) Tehing tekitab teatud turuosade kattuvust väiketarbijate elektriga varustamise jaemüügiturul. Selles valdkonnas on Taani konkurentsiturg küllaltki killustunud ning üksnes vähesed kodumajapidamistest tarbijad on praeguseni üle tulnud turgu valitseva kohaliku tarnija juurest. Üleriigilisel Taani turul saab ettevõtjast DONG suurim ettevõtja, kuigi selle turuosa on kõigest [25–30 %] *.

(103) Kuigi NESA ja KE kuuluvad ettevõtjate hulka, millega ühinenud tarbijate arv on kõige suurem, on ka teiste konkurentidega ühinenud tarbijate arv nendega võrreldav.

(104) Piirkondlike turgude ülevõtmise kohta väidetakse otsuses, et tehing ei tugevda oluliselt ettevõtjate NESA, KE, ja FE seisundit nendes piirkondades, kus nad on turgu valitsevateks operaatoriteks, sest sellised kolmandatest pooltest konkurendid nagu OK ja EnergiDanmark on turgu valitseva operaatori suhtes sama heas seisundis nagu teised ühinemise pooled.

6. ***Järeldus elektriturgude konkurentsimõju hindamise kohta***

(105) Otsuses leitakse, et koondumine ei tõkesta oluliselt tõhusat konkurentsi ja ei loo ega tugevda turgu valitsevat seisundit mis tahes võimalikul mõjutatud turul, milleks võib olla elektri hulgimüügi, abiteenuste, elektrienergia tuletisinstrumentide, äriklientidele jaemüügitarnete turg või väiketarbijate elektriga varustamise turg.

6. *KOHUSTUSED*

A. KOHUSTUSTE KIRJELDUS

1. ***Hoidlatest loobumine***

(106) Konkurentsiprobleemide lahendamiseks hoiustamise/paindliku gaasivarustuse loomise turul on DONG kohustunud loobuma enne 1. maid 2007 oma ühest suuremast gaasihoidlast Lille Torupis Jüütimaal. Üksnes ostjal hakkab olema õigus müüa Lille Torupi hoidla gaasi hoiustamise mahtu aastatel 2007/2008, nimetatud periood algab 1. mail 2007. aastal ja lõpeb 30. aprillil 2008. aastal. DONG kohustub kümne aasta jooksul pärast müügi lõpetamist mitte omandama otsest või kaudset mõju terve hoidla või selle osa üle ilma komisjoni eelneva heakskiiduta.

2. ***Gaasisektori vabakslaskmise programm***

(107) Konkurentsiprobleemide lahendamiseks hulgimüügiturgudel on DONG esitanud gaasisektori vabakslaskmise programmi, millega soovitakse muuta maagaas Taanis kolmandatele pooltele kättesaadavaks. Programmiga hõlmatud gaasikogus on 400 miljonit kuupmeetrit aastas (kokku 2 400 miljonit kuupmeetrit), see müüakse oksjonitel aastatel 2006–2011 tarnimiseks igal oksjonile järgneval aastal. Mahud moodustavad umbes 10 % kogutarbimisest Taanis 2005. aastal. Kui turutingimused peaksid oluliselt muutuma, võib DONG teatavatel tingimustel taotleda komisjonilt gaasisektori vabakslaskmise programmi lõpetamist kahe viimase aasta oksjonite osas. Gaasisektori vabakslaskmise programmis on ette nähtud kaheastmeline oksjoniprotsess: esmasel oksjonil muudab DONG gaasi Taanis kättesaadavaks virtuaalses kauplemispunktis/müügikeskuses ja nagu vahetustehingute puhul, muudavad edukad pakkujad ka siin sama koguse gaasi ettevõtjale DONG kättesaadavaks ühes neljast kindlaks määratud gaasimüügikeskusest Põhja- või Lääne-Euroopas. Kogused, mis jäävad esmasel oksjonil müümata, müüakse tavapärasel oksjonil, mis peetakse hiljem samal aastal. Ka sisaldab kohustus tarbija vabastamise nõuet, mille kohaselt ettevõtja DONG otsetarbijatel, kes osalevad oksjonil või ostavad gaasi gaasiga kauplejalt/hulgimüüjalt, kes on omandanud oma kauba oksjonil, on õigus vähendada oma lepingulisi ostukohustusi ettevõtja DONG suhtes.

(111) Gaasivarustuse paindlikkust Taanis aitab suurendada ka gaasisektori vabakslaskmise programm, mis soodustab tänu Lille Torupi gaasihoidlale paindlikumat gaasivarustust turul.

(112) Kohustuse mõlemad elemendid, st hoidlast loobumine ja gaasisektori vabakslaskmise programm, mõjutavad positiivselt ka Rootsi turgu. Konkurents ettevõtja DONG ja Lille Torupi hoidla tulevase operaatori vahel on kasulik ka Rootsi hoiustamisteenuse klientidele. Sama kehtib gaasigaasisektori vabakslaskmise programmi mõju kohta.

B. HINNANG KAVANDATUD KOHUSTUSTELE

1. ***Kavandatud kohustuste mõju hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turule***

(108) Kavandatud kohustuste põhiline mõju hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turule tuleneb Lille Torupi hoidlast loobumisest. Lisaks suurendab gaasisektori vabakslaskmise programm Taani hulgimüügituru likviidsust ning loob seeläbi ka uusi paindliku gaasivarustuse allikaid.

(109) Loobumine sellest gaasihoidlast, mis on kahest Taanis paiknevast gaasihoidlast suurem, ning mille mahutavus on umbes 400 miljonit kuupmeetrit ja mille säilitusmahu reserveeringud ei ületanud ühte aastat, suurendab konkurentsi turul, mida võib pidada hoiustamise või paindlikuma gaasivarustuse turuks. Need hoiustamise/paindliku gaasivarustuse loomise mahud moodustavad rohkem kui 57 % Taani hoiustamismahust ning seega väga suure osa Taanis kasutada olevast üldisest paindliku gaasivarustuse mahust.

(110) Turul osalejate arvates mõjutab loobumine Lille Torupi gaasihoidlast üldiselt positiivselt konkurentsi hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turgu Taanis.

2. ***Kavandatud kohustuste mõju hoiustamise/paindliku gaasivarustuse turule***

(113) Komisjon on järeldanud, et ettevõtja DONG pakutud gaasisektori vabakslaskmise programm koos hoidlast loobumisega on piisav komisjoni poolt kõnealustel turgudel tuvastatud konkurentsiprobleemide kõrvaldamiseks.

(114) Gaasiisektori vabakslaskmise programmi kohaselt vahetustehinguteks või esmasel või teisesel oksjonil müümiseks pakutavad 400 miljoni kuupmeetri suurused aastakogused moodustavad umbes 10 % nõudlusest Taanis.

(115) Käsitledes tarbijate turule juurdepääsu piiramist, võib väita, et need kogused koos tarbija vabastamise sättega kompenseerivad koguseid, mida E2 on saanud viimastel aastatel lühiajaliste lepingute alusel Taanist ja väljastpoolt Taanit ja mis moodustavad umbes 5 % Taani nõudlusest. Vabastatud kogused kompenseerivad ka täiendavaid koguseid, mida ettevõtjatel Elsam ja E2 oleks olnud võimalik osta enne ettevõtjaga DONG sõlmitud pikaaegsete tarnelepingute lõppemist 2009. aastal.

(116) Teiseks kompenseerivad need kogused ettevõtja Elsam ja eriti ettevõtja E2 poolse võimaliku konkurentsi kadumise. Siiski on raske piisava kindlusega öelda, kui suuri koguseid nimetatud ettevõtjad oleksid prognoositavas tulevikus müünud. Ent ettevõtja E2 imporditud ja tema jaoks imporditud kogused ning lisaks kõikide konkurentide turuosad (välja arvatud […] *) kokku (st kogu vaba konkurents kokku) moodustasid umbes 10 % Taani nõudlusest 2004. aastal.

(117) Ühtlasi tuleb arvestada, et nende koguste kohta kehtivad paindliku gaasivarustuse nõuded, mis pakuvad häid võimalusi selle gaasi kasutamiseks Taani hulgimüügituru kõikidel erinevatel eesmärkidel.

(118) Eriti oluline on kliendi vabastamise säte, mis ergutab gaasi ostjat gaasi Taanis kasutama, lihtsustab turuletulekut ning aitab lahendada tarbijate jaoks turule juurdepääsu piirangutega seotud probleeme.

(119) Gaasisektori vabakslaskmise programmi kestus ja ulatus on paljude turul osalejate arvates piisav selleks, et kõrvaldada Taani hulgimüügiturult ühinemise kahjulikud mõjud.

(120) Taani hulgimüügiturule avaldab soodsat mõju ka gaasihoidlast loobumine. Seda seetõttu, et juurdepääs mittediskrimineerivale hoiustamisvõimalusele, mis ei sõltu ettevõtjast DONG, hõlbustab oluliselt kolmandate poolte hulgimüügitehinguid Taanis.

3. ***Kavandatud kohustuste mõju maagaasi jaemüügiturule***

Tööstustarbijate ja piirkondlike soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade varustamise turg(turud) ning väikeettevõtete ja kodumajapidamiste gaasiga varustamise turg (turud)

i) *Turuletuleku raskendamine (vertikaalsed probleemid)*

(121) Otsuses leitakse, et gaasisektori vabakslaskmise programm aitab lahendada kõik probleemid, mis on seotud turuletuleku raskenemisega nendel turgudel.

(122) Täpsemalt öeldes lahendatakse gaasisektori vabakslaskmise programmi raames tarbijate turule juurdepääsu piirangute ja kriitilise suuruse saavutamise probleem klientide vabastamisega. 400 miljoni kuupmeetri suurune kogus moodustab 17 % tööstustarbijatele ja piirkondlikele soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamadele tehtavate tarnete ning 45 % väiketarbijatele ja kodumajapidamistele tehtavate tarnete turust.

(123) Aastas vabastatava gaasi hulk mõjutab oluliselt gaasi hulgimüügituru likviidsust Taanis ja kergendab aktiivselt tegutsevate või aktiivselt tegutsema hakata soovivate konkurentide võimalusi konkureerida ettevõtjaga DONG kahe erineva kütuse (maagaasi ja elektri) tarnete osas.

(124) Probleeme, mis tekivad tsentraalsete soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade paindlikkuse kaotamisest, millega tasakaalustati tarnijate paindlikkusenõudeid ja sisenditurgude sulgemist, saab lahendada gaasisektori vabakslaskmise programmi paindlikkusesätete abil ning loobumisega Lille Torupi gaasihoidlast, mis tekitab konkurentsi kahe Taani hoidla vahel.

(125) Seetõttu järeldatakse otsuses, et ettevõtjate turuletulek ei muutu raskemaks, kui see oli ühinemiseelsel perioodil.

ii) *Võimaliku konkurentsi kaotamine*

(126) Otsuses leitakse, et turuletuleku üldine lihtsustamine korvab võimalike konkurentide kaotuse nendel turgudel.

(127) Gaasisektori vabakslaskmise programmis on see saavutatud kahel viisil: kõigepealt juurdepääsu parandamisega gaasile kõnealuse programmi raames, millega kaasnev paindlikum gaasivarustus kergendab teiste võimalike konkurentide turuletulekut; teiseks tagab tarbijate vabastamise mehhanism suhteliselt lihtsa juurdepääsu tarbijale nende potentsiaalsete konkurentide jaoks, kes soovivad Taani gaasiturule(turgudele) tulla ja saavad gaasi gaasisektori vabakslaskmise programmi kava kaudu.

(128) Teiseks lihtsustab hoidlast loobumine turuletulekut, sest tekitab konkurentsi kahe Taani gaasihoidla vahel, kaotab sisenditurule juurdepääsu piiramise ohu ja tugevdab üldist usaldust hoidlatele mittediskrimineeriva juurdepääsu pakkumise vastu.

7. JÄRELDUSED

(129) Seetõttu järeldatakse otsuses, et kavandatud koondumine koos kavandatavate kohustustega ei tõkesta oluliselt tõhusat konkurentsi ühisturul või selle olulises osas turgu valitseva seisundi loomise või tugevdamise läbi.

(130) Seetõttu kuulutab komisjon kõnealuse koondumise ühinemismääruse artikli 2 lõike 2 ja artikli 8 lõike 2 ning Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artikli 57 põhjal ühisturu ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga kokkusobivaks.